

BANCA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

Sondaj privind creditarea
companiilor nefinanciare
și a populației

August 2024

Sondaj* privind creditarea companiilor nefinanciare și a populației

Trimestrul II 2024

August 2024

* A se vedea Anexa și notele metodologice pentru aspecte legate de caracteristicile și terminologia folosite în sondaj (<http://www.bnro.ro/Anexe--6352.aspx>).

NOTĂ

Toate drepturile rezervate.

Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României
Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București
tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52

ISSN 2458-0538

Cuprins

Sinteză	5
1. Creditarea companiilor nefinanciare	5
1.1. Standardele de creditare	5
1.2. Termenii creditării	7
1.3. Cererea de credite	8
1.4. Evoluții ale riscului de credit asociat creditării companiilor nefinanciare	8
2. Creditarea populației	10
2.1. Standardele de creditare	10
2.2. Aspecte specifice creditării ipotecare (achiziția de locuințe și terenuri)	11
2.3. Aspecte specifice creditului de consum	15
Anexă	17

Sinteză

În T2 2024, pentru al patrulea trimestru consecutiv, băncile din România au indicat menținerea standardelor de creditare pentru împrumuturile și liniile de credit acordate companiilor nefinanciare. În ceea ce privește creditarea populației, evoluțiile au fost mixte. Instituțiile de credit au raportat înăsprirea standardelor de creditare pentru împrumuturile destinate achiziției de locuințe și terenuri, concomitent cu relaxarea standardelor pentru creditele de consum. Pentru T3 2024, băncile se așteaptă la o cvasimenținere a standardelor de creditare pentru împrumuturile acordate companiilor nefinanciare și la o relaxare a acestora pentru împrumuturile acordate populației.

Cererea de credite din partea sectorului real a continuat să se majoreze și în T2 2024, similar trimestrelor anterioare, conform informațiilor raportate de către bănci. În perspectivă, pentru T3 2024, instituțiile de credit anticipează o continuare a majorării cererii de credite din partea companiilor nefinanciare și pentru creditele de consum, precum și reducerea cererii de credite ipotecare.

1. Creditarea companiilor nefinanciare

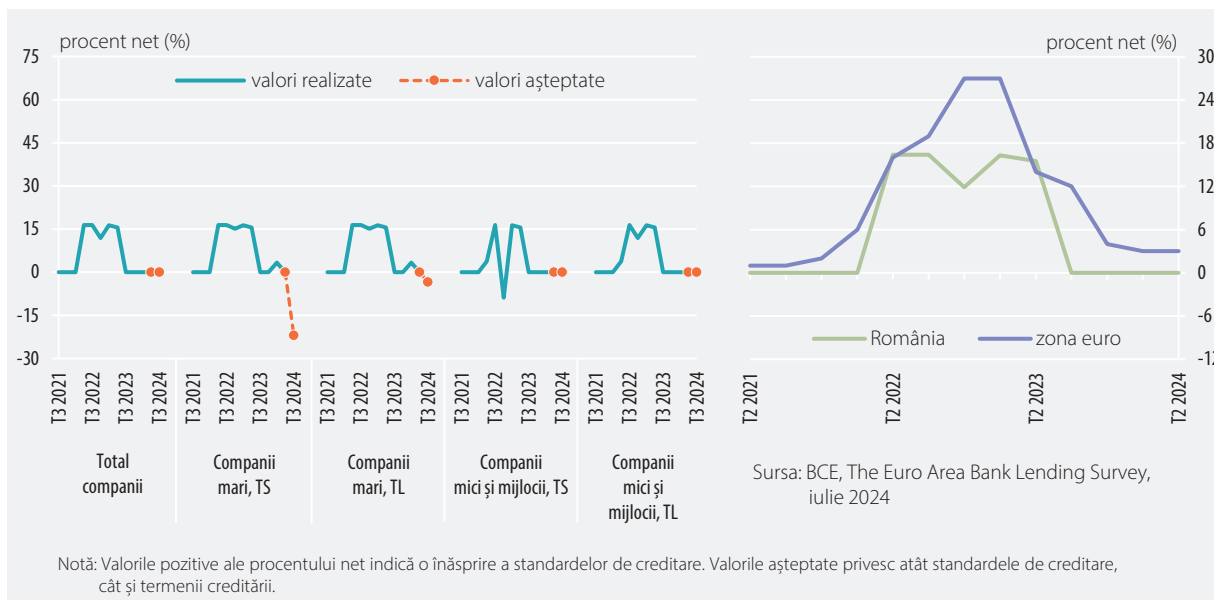
1.1. STANDARDELE DE CREDITARE

În T2 2024, băncile autohtone au raportat menținerea constantă a standardelor de creditare pentru împrumuturile și liniile de credit acordate companiilor nefinanciare la nivel agregat, pentru al patrulea trimestru consecutiv, în linie cu așteptările comunicate în trimestrul anterior. Standardele de creditare au fost menținute constante și pe segmentele IMM și corporații, indiferent de maturitatea creditelor. Pentru T3 2024, instituțiile de credit anticipează, în continuare, menținerea standardelor de creditare pentru împrumuturile și liniile de credit acordate companiilor nefinanciare la nivel agregat și pe segmentul IMM, indiferent de maturitate. În schimb, în cazul corporațiilor este așteptată o ușoară relaxare a standardelor de creditare, atât pentru împrumuturile pe termen scurt (-22 la sută procent net), cât și pentru cele pe termen lung (-3,5 la sută procent net) (Grafic 1.1).

Instituțiile de credit din zona euro au raportat și în T2 2024, pentru al 13-lea trimestru consecutiv, înăsprirea standardelor de creditare pentru împrumuturile și liniile de credit acordate companiilor nefinanciare (3 la sută procent net). Toleranța băncilor la risc a fost principalul factor care a contribuit la înăsprirea standardelor de creditare. Cererea netă de credite din partea firmelor s-a redus în T2 2024 (-7 la sută procent net), pe fondul ratelor ridicate ale dobânzii și al scăderii investițiilor fixe. O contribuție pozitivă, redusă însă, a avut necesitatea de capital de lucru, pentru prima dată în ultimele șase trimestre. În ceea ce privește T3 2024, băncile din zona euro se așteaptă la continuarea înăspriii standardelor de creditare pentru împrumuturile acordate

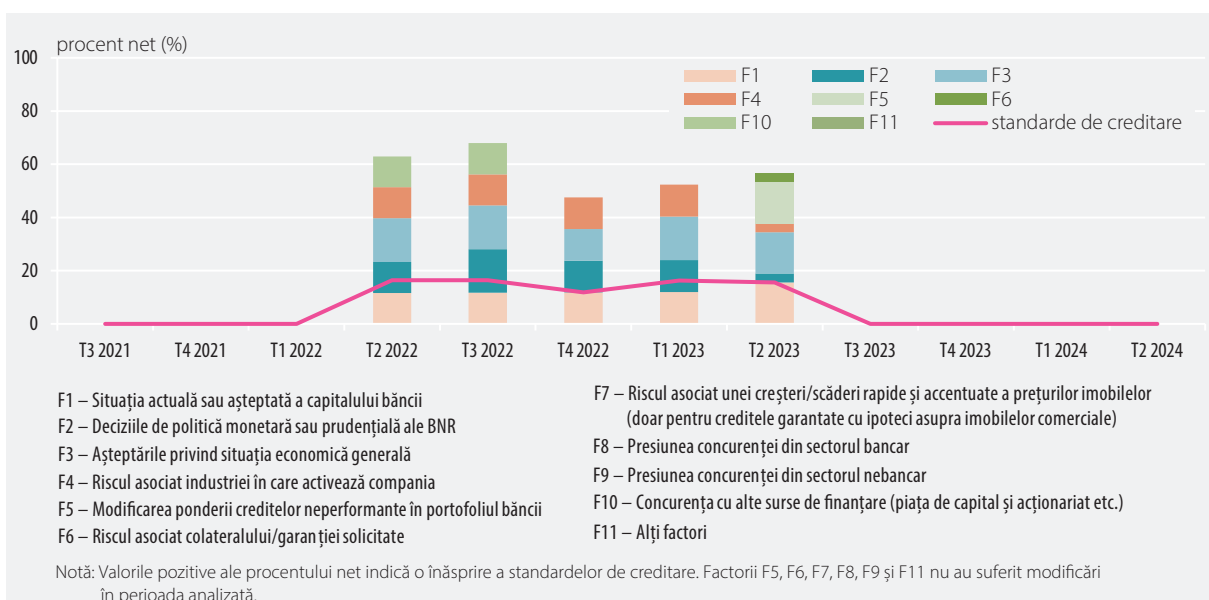
companiilor nefinanciare, concomitent cu o creștere netă moderată a cererii de credite din partea acestora.

Grafic 1.1. Modificări ale standardelor de creditare

Băncile respondente au indicat faptul că niciun factor nu a acționat semnificativ asupra standardelor de creditare în T2 2024 (Grafic 1.2).

Grafic 1.2. Factorii care au contribuit la modificarea standardelor de creditare

În T2 2024, instituțiile de credit au raportat menținerea constantă a standardelor de creditare și în cazul creditelor garantate cu ipotecă asupra imobilelor comerciale. Pentru trimestrul următor, este așteptată relaxarea standardelor de credit pentru această categorie de împrumut (-18 la sută procent net) (Grafic 1.3).

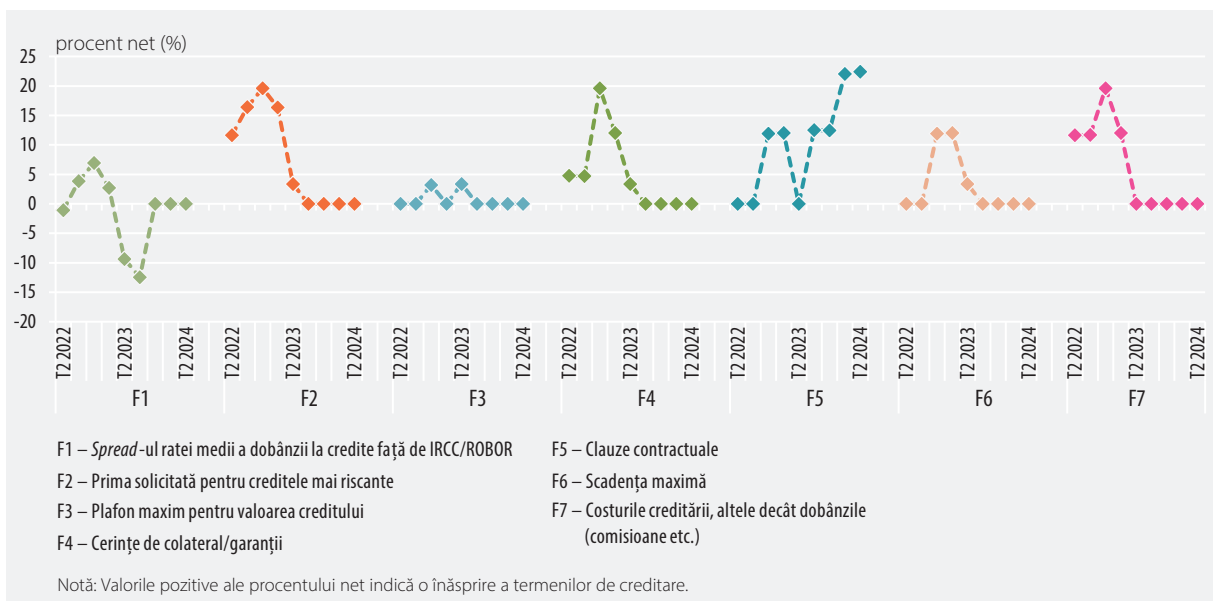
Grafic 1.3. Modificări trimestriale ale standardelor de creditare pentru credite garantate cu ipotecă asupra imobilelor comerciale

1.2. TERMENII CREDITĂRII

În T2 2024, un singur termen al creditării a avut o evoluție în sensul înăsprirei, respectiv clauzele contractuale (+22 la sută procent net), similar rundei anterioare a *Sondajului* (Grafic 1.4).

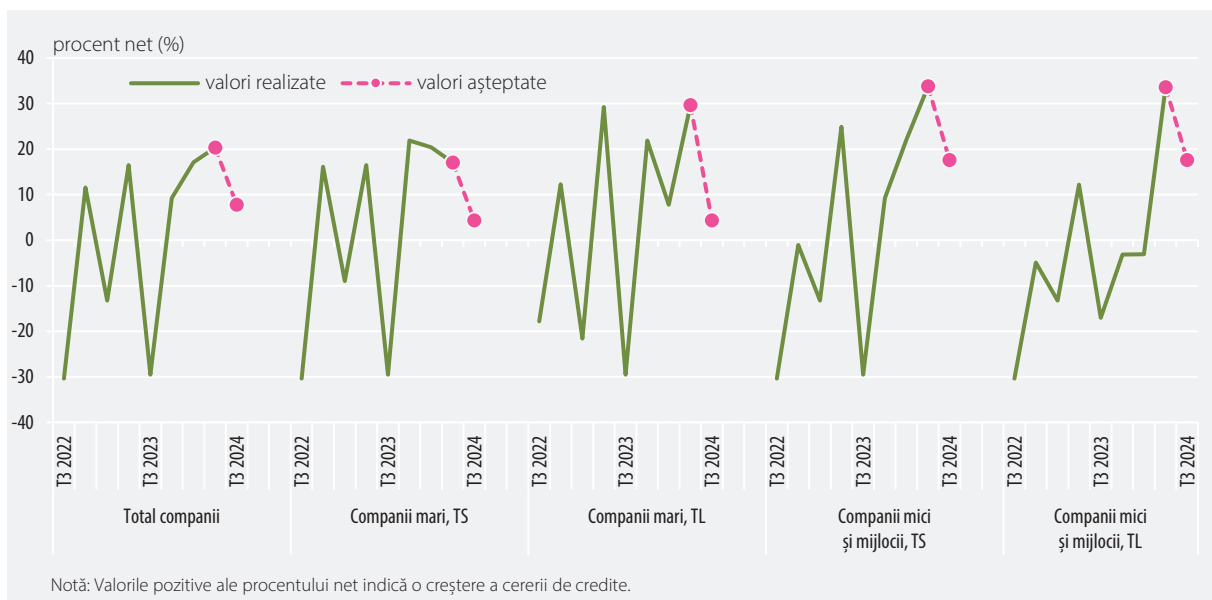
Grafic 1.4. Modificarea termenilor contractelor de creditare

1.3. CEREREA DE CREDITE

În T2 2024, instituțiile de credit din România au indicat creșterea cererii de credite din partea companiilor nefinanciare la nivel agregat (+20 la sută procent net), în linie cu așteptările exprimate în trimestrul anterior. Majorarea cererii de credite a fost raportată și pe ambele segmente, IMM (+34 la sută procent net în cazul ambelor maturități) și corporații (+17 la sută procent net pentru împrumuturile pe termen scurt și 30 la sută procent net pentru cele pe termen lung). Cu referire la T3 2024, băncile autohtone se așteaptă la continuarea creșterii cererii de credite din partea firmelor, atât la nivel agregat (+8 la sută procent net), cât și la nivelul tuturor segmentelor și maturităților avute în vedere (Grafic 1.5).

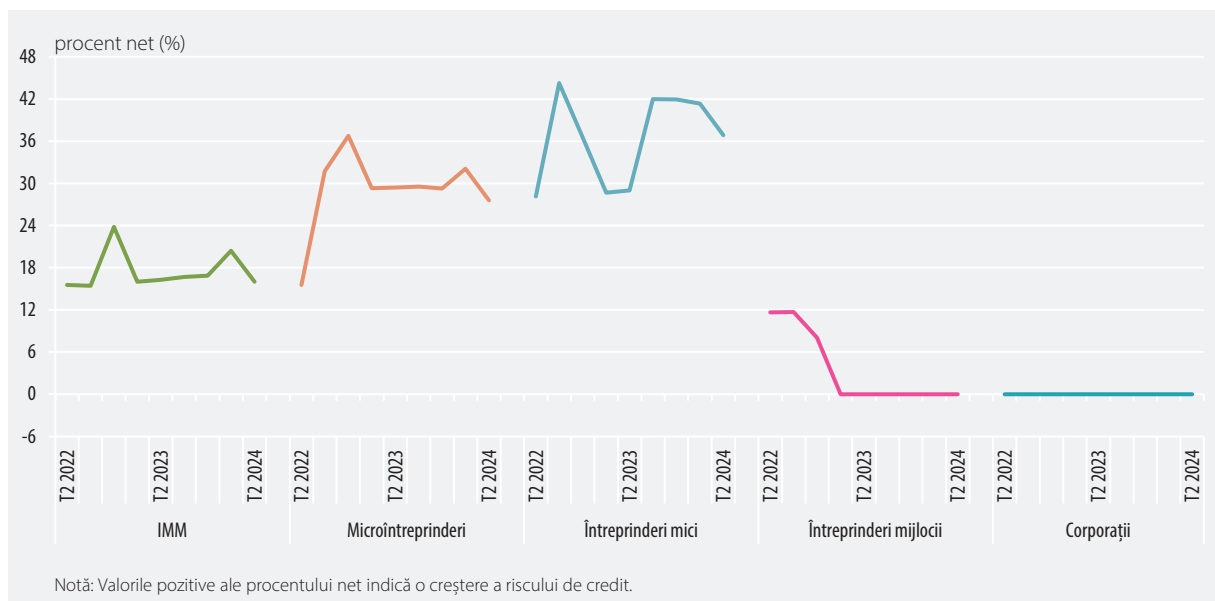
Grafic 1.5. Dinamica cererii de credite

1.4. EVOLUȚII ALE RISCULUI DE CREDIT ASOCIAT CREDITĂRII COMPANIILOR NEFINANCIARE

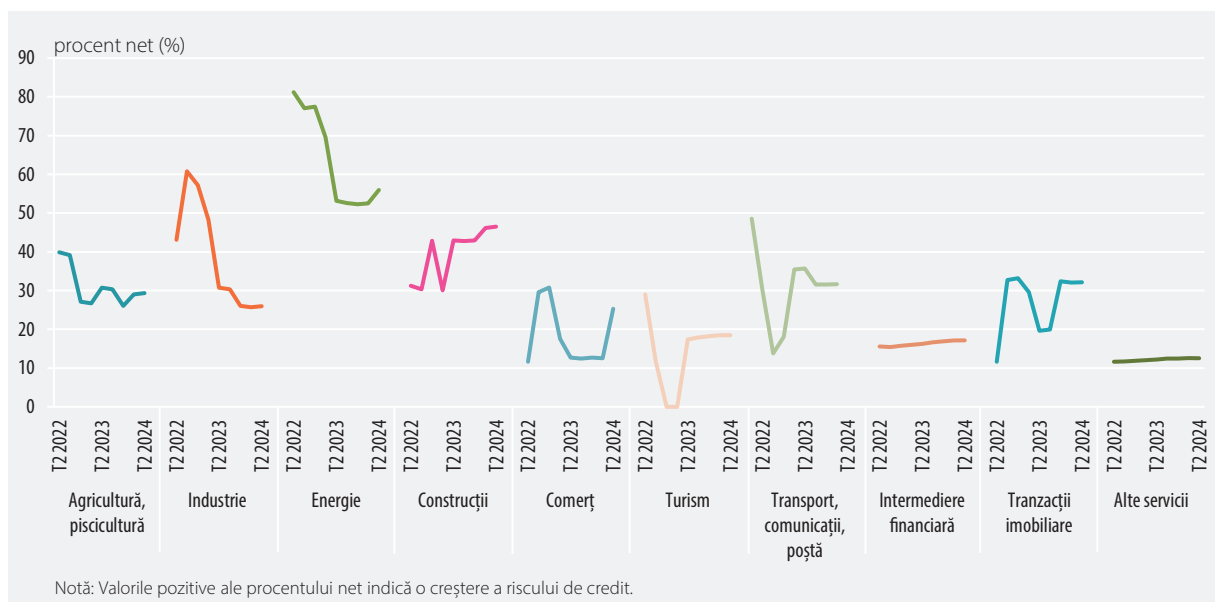
În T2 2024, instituțiile de credit au raportat în unanimitate menținerea constantă a riscului de credit asociat împrumuturilor acordate corporațiilor, similar edițiilor precedente ale *Sondajului*. În cazul IMM, riscul de credit a fost evaluat, în continuare, în creștere moderată față de trimestrul anterior (16 la sută procent net) (Grafic 1.6). Din perspectiva dimensiunii IMM, în T2 2024, băncile au considerat întreprinderile mici ca fiind cele mai riscante (37 la sută procent net, în scădere față de 42 la sută procent net în T1 2024), urmate de microîntreprinderi (27 la sută procent net, mai puțin față de 32 la sută procent net în trimestrul anterior). Riscul de credit asociat creditării întreprinderilor mijlocii a rămas nemodificat față de trimestrul precedent.

Grafic 1.6. Evoluția riscului de credit pe tipuri de companii

Din punct de vedere sectorial, băncile respondente au indicat majorarea riscului de credit asociat creditării a 9 dintre cele 10 sectoare luate în considerare și în T2 2024 (peste 15 la sută procent net) (Grafic 1.7). Cel mai riscant sector a fost considerat, și în acest trimestru, pentru al 13-lea trimestru consecutiv, cel energetic (56 la sută procent net, cu 3 puncte procentuale mai mult decât în T1 2024), urmat de construcții (32 la sută procent net, similar cu T1 2024) și tranzacții imobiliare și transport (32 la sută procent net). Singurul sector pentru care riscul de credit a rămas relativ constant față de trimestrul anterior este reprezentat de cel al altor servicii în afara turismului, transportului și intermedierei financiare.

Grafic 1.7. Evoluția riscului de credit pe ramuri de activitate

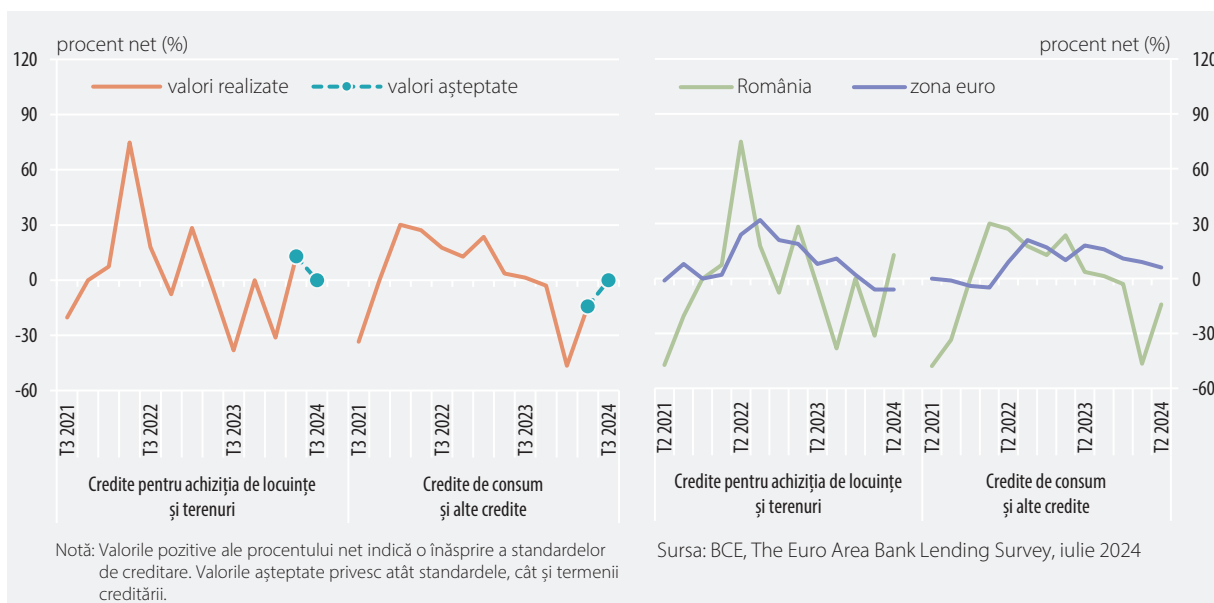
În T2 2024, nivelul pierderii în caz de nerambursare (LGD) s-a menținut relativ constant față de trimestrul anterior, la valoarea de 38 la sută. Cu excepția sectoarelor industrie și construcții, toate celelalte domenii de activitate au consemnat reduceri modeste ale nivelului LGD. Cel mai ridicat nivel al acestui indicator se regăsește în cazul sectorului industria prelucrătoare (43 la sută).

2. Creditarea populației

2.1. STANDARDELE DE CREDITARE

Instituțiile de credit au înăsprit într-o oarecare măsură standardele de creditare în cel de-al doilea trimestru al anului 2024 în cazul creditelor destinate achiziției de locuințe și terenuri (procent net de 12,9 la sută). În ceea ce privește creditele de consum acordate populației, băncile au relaxat standardele de creditare (procent net de -14,2 la sută). Estimările pentru următorul trimestru (T3 2024) vizează relaxarea standardelor de creditare pentru ambele categorii de împrumuturi destinate populației (Grafic 2.1).

Grafic 2.1. Modificarea standardelor de creditare a populației

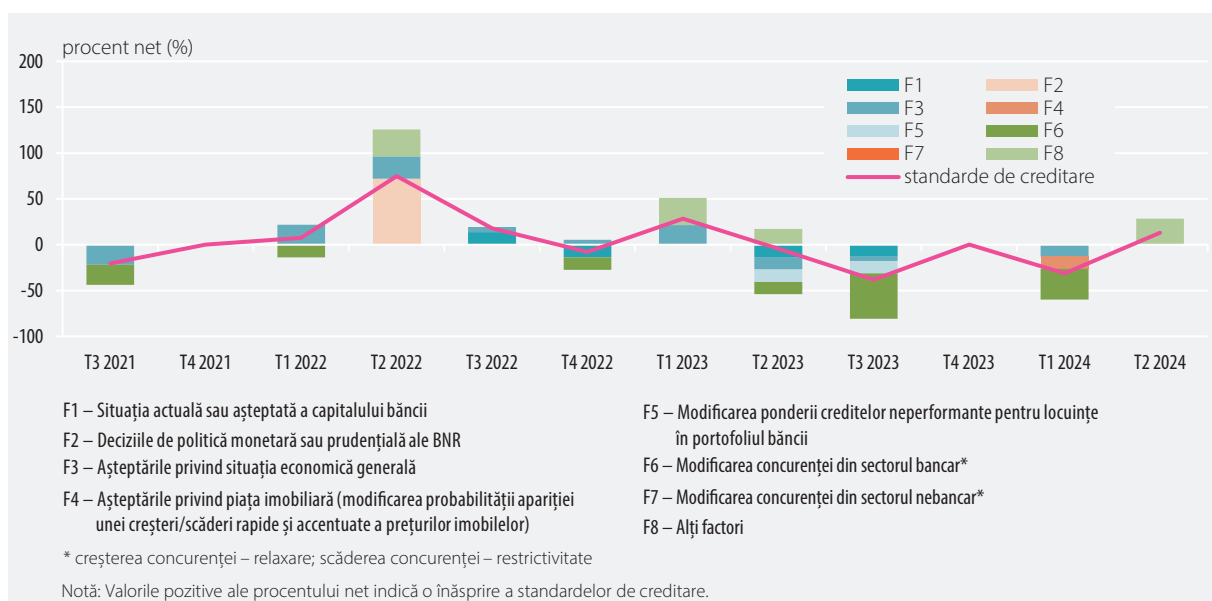
Pierdere medie în caz de nerambursare (LGD) pentru creditele populației aflate în stare de nerambursare și-a menținut valoarea la 42,7 la sută în T2 2024. Cea mai semnificativă modificare a fost înregistrată pe segmentul creditelor de consum, atât garantate (-2,5 puncte procentuale), cât și negarantate (-0,9 puncte procentuale).

Instituțiile de credit din zona euro au raportat o nouă relaxare moderată a standardelor de creditare pentru împrumuturile destinate achiziției de locuințe acordate populației, contrar așteptărilor din trimestrul anterior, când se estima o menținere a standardelor de creditare în T2 2024. Standardele de creditare pentru creditele de consum au continuat să se înăsprească, însă într-o măsură mai redusă față de trimestrul anterior. Concurența bancară a fost principalul factor care a stat la baza relaxării standardelor de creditare pentru creditele pentru locuințe, în timp ce percepția asupra nivelului de risc a determinat continuarea înăsprii acestora în cazul creditelor de consum. Pentru T3 2024, băncile din zona euro se așteaptă ca standardele de creditare să rămână aproximativ constante pentru ambele categorii de împrumuturi. Cererea pentru credite destinate populației a înregistrat prima creștere de la cea consemnată în T1 2022, principalii factori care au contribuit la această evoluție fiind perspectivele pieței imobiliare în cazul creditelor ipotecare și creșterea cheltuielilor cu produse de folosință îndelungată pentru creditele de consum. Pentru T3 2024, băncile din zona euro se așteaptă la o cerere mai puternică pentru ambele segmente de creditare a populației.

2.2. ASPECTE SPECIFICE CREDITĂRII IPOTECARE (ACHIZIȚIA DE LOCUINȚE ȘI TERENURI)

În T2 2024, alți factori decât cei menționați au contribuit la înăsprirea standardelor de creditare aferente împrumuturilor destinate achiziției de locuințe și terenuri (Grafic 2.2).

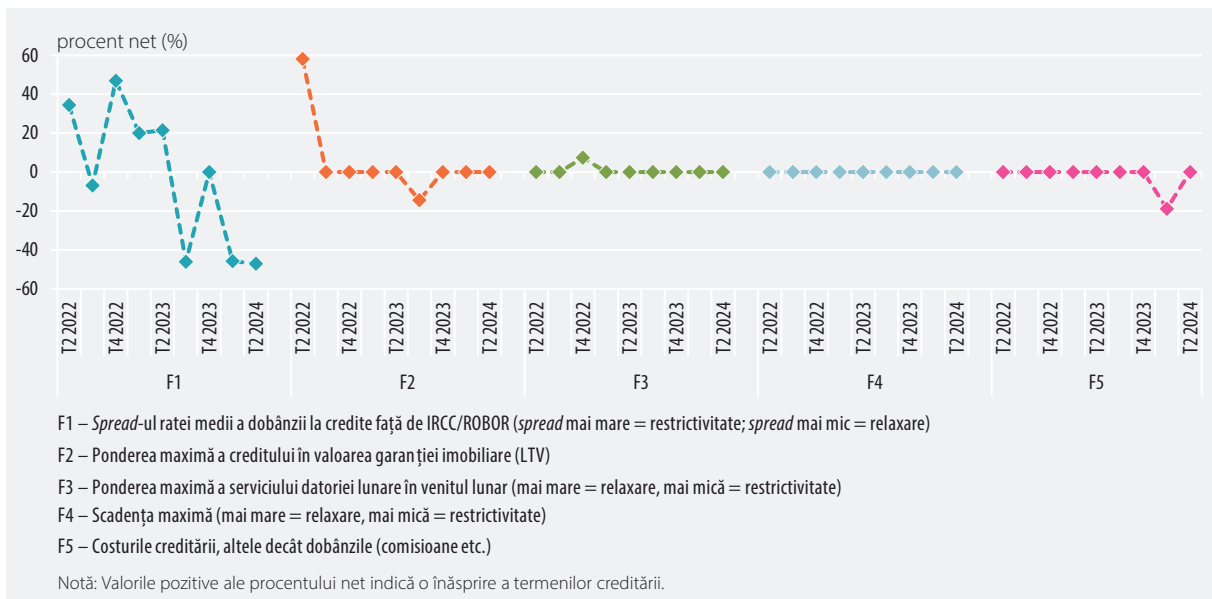
Grafic 2.2. Factorii care au contribuit la modificarea standardelor de creditare

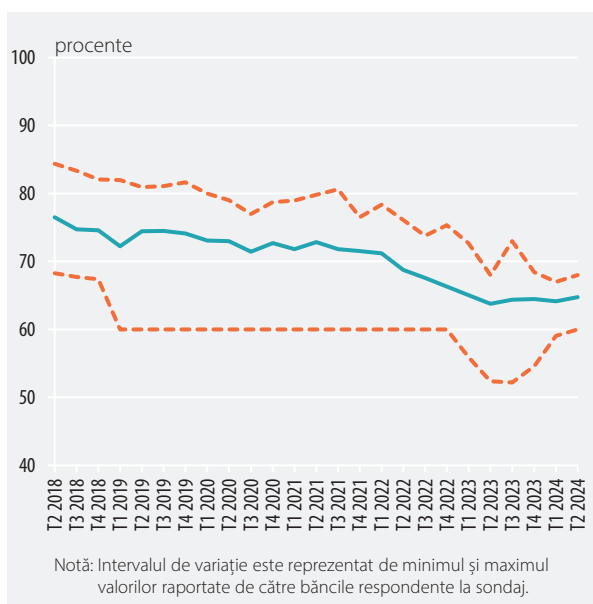
(i) Termenii creditării

Termenii creditării au consemnat în T2 2024 o relaxare în ceea ce privește *spread*-ul ratei medii a dobânzii la credite față de IRCC/ROBOR (procent net de -47,2 la sută) pentru împrumuturile destinate achiziției de locuințe și terenuri acordate populației (Grafic 2.3).

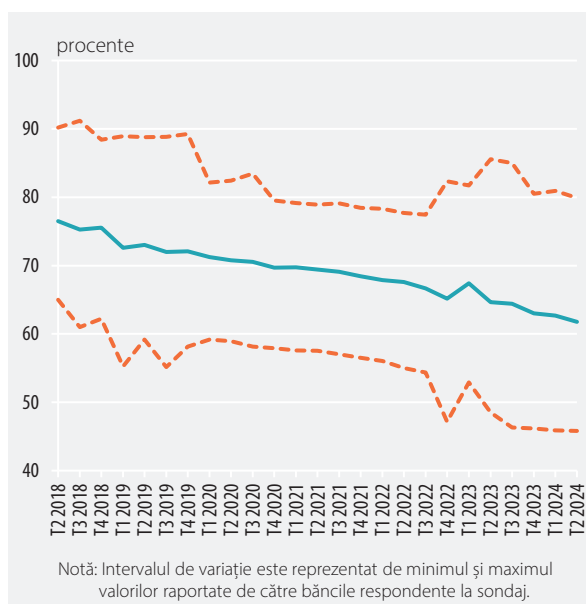
Grafic 2.3. Termenii creditării ipotecare

Grafic 2.4. LTV – medie bănci și interval de variație la nivelul sectorului bancar pentru creditele ipotecare nou-acordate în trimestrul analizat

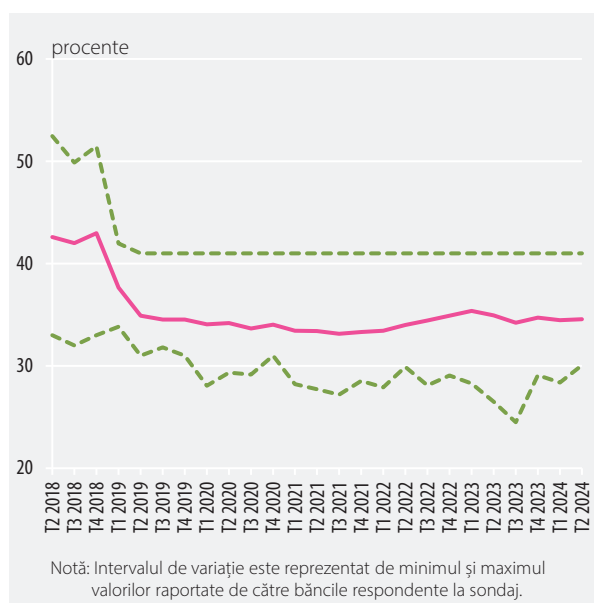
Grafic 2.5. LTV – medie bănci și interval de variație la nivelul sectorului bancar pentru total credite ipotecare acordate

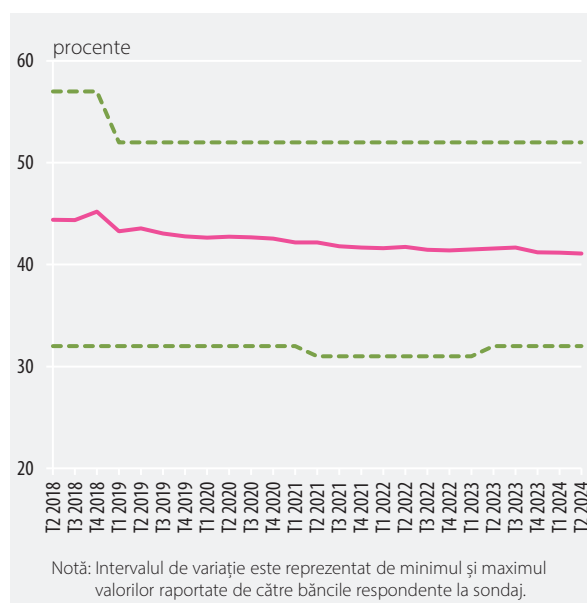
Valoarea medie a indicatorului LTV (*loan-to-value*) s-a modificat ușor, cu +0,6 puncte procentuale, la 64,8 la sută pentru creditele nou-acordate în ultimele trei luni, iar în cazul creditelor totale acordate aceasta a scăzut la 61,8 la sută (-0,9 puncte procentuale) (Graficele 2.4 și 2.5).

În T2 2024, nivelul mediu al gradului de îndatorare a populației (DSTI) a crescut ușor, cu 0,1 puncte procentuale pentru creditele nou-acordate (34,6 la sută), în timp ce pentru creditele totale acordate indicatorul a rămas constant, la 41 la sută (Graficele 2.6 și 2.7).

Grafic 2.6. Grad de îndatorare – medie bănci și interval de variație la nivelul sectorului bancar pentru creditele ipotecare nou-acordate în trimestrul analizat

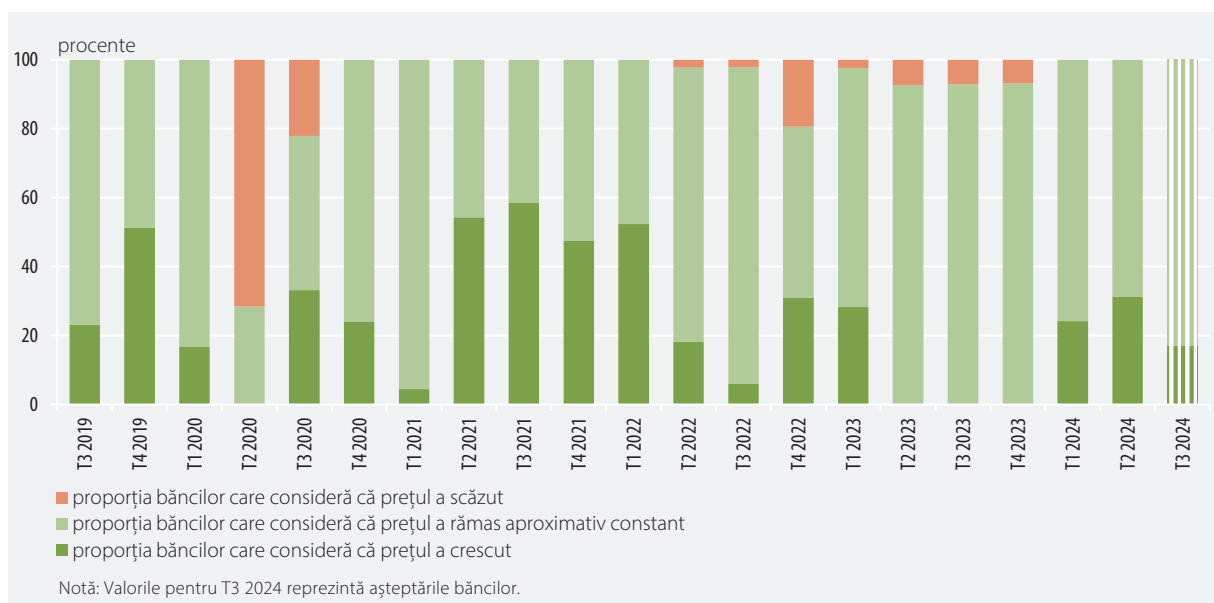
Grafic 2.7. Grad de îndatorare – medie bănci și interval de variație la nivelul sectorului bancar pentru total credite ipotecare acordate

(ii) Evoluția cererii de credite ipotecare și a prețurilor locuințelor

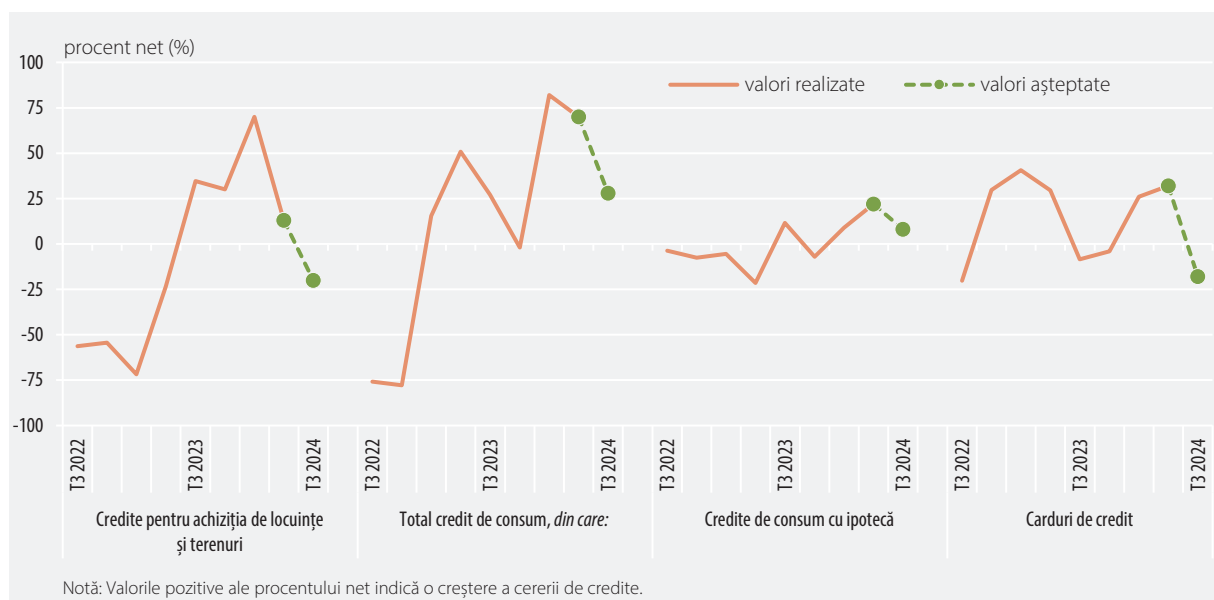
Aproximativ 69 la sută dintre băncile respondente au raportat că prețul mediu pe metru pătrat al unei locuințe a rămas relativ constant în T2 2024, în timp ce 31 la sută au indicat un preț mai mare. Perspectivele acestora privind piața imobiliară din T3 2024 sunt de menținere a prețului mediu conform a 83 la sută dintre instituțiile de credit, 17 la sută estimând un preț mai ridicat (Grafic 2.8).

Grafic 2.8. Evoluția prețurilor locuințelor conform aprecierii băncilor

Cererea pentru credite destinate achiziției de locuințe și terenuri și-a continuat tendința ascendentă, înregistrând o creștere moderată (procent net de 13 la sută) în T2 2024. Băncile respondente anticipează însă întreruperea acestei tendințe în T3 2024 (Grafic 2.9).

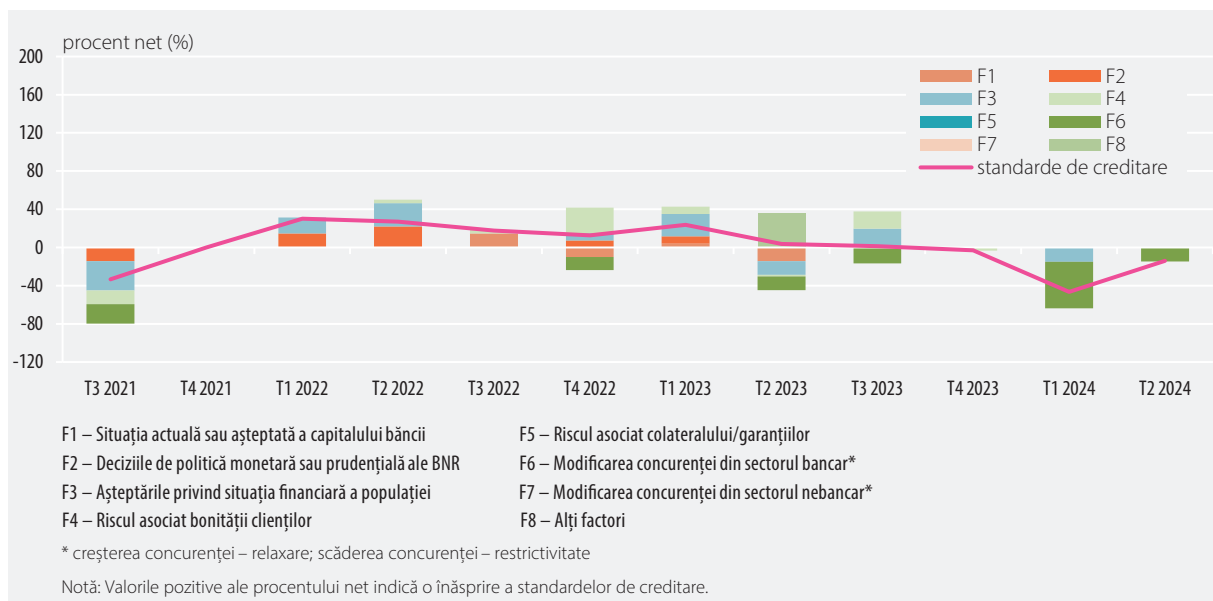
Grafic 2.9. Modificarea cererii de credite

2.3. ASPECTE SPECIFICE CREDITULUI DE CONSUM

Unicul factor ce a acționat, în sensul relaxării, la nivelul standardelor de creditare pentru creditele de consum din T2 2024 a fost modificarea concurenței din sectorul bancar (-14,8 la sută procent net), Grafic 2.10.

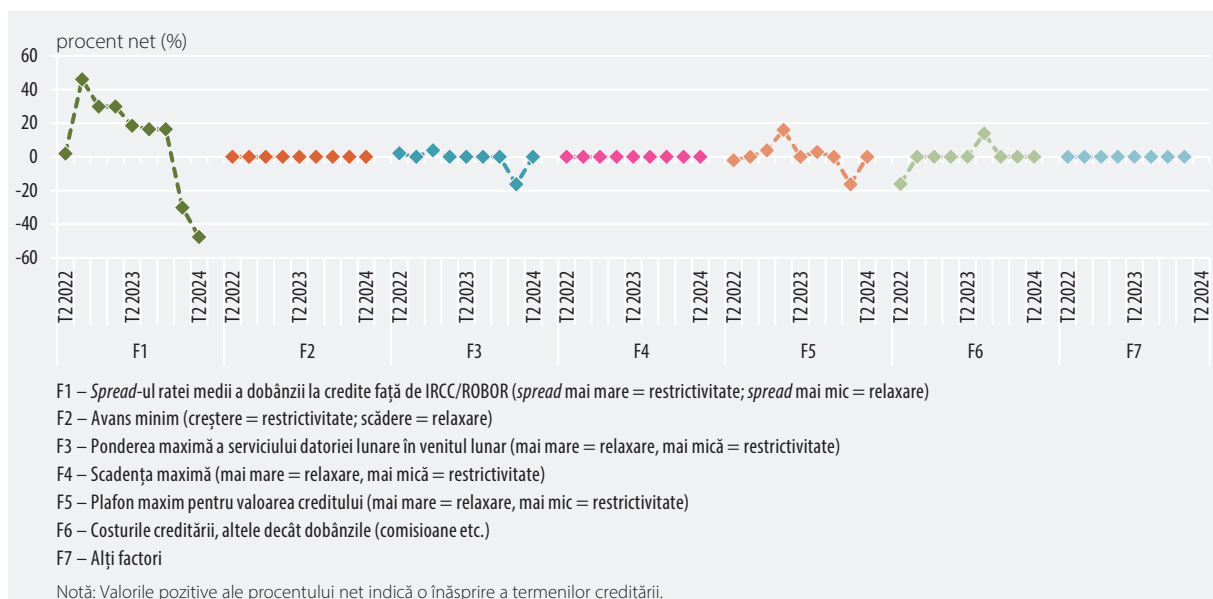
Grafic 2.10. Factorii care au contribuit la modificarea standardelor de creditare

(i) Termenii creditării

În cadrul termenilor contractelor de credit de consum s-a observat o relaxare provenită din evoluția *spread*-ului ratei medii a dobânzii la credite față de IRCC/ROBOR (-47,7 la sută procent net), Grafic 2.11.

Grafic 2.11. Termenii creditului de consum

(ii) Evoluția cererii de credit de consum

Cererea de credit de consum din partea populației a continuat să crească substanțial și în T2 2024 (70 la sută procent net). La această evoluție a contribuit segmentul de credite de consum negarantate (73 la sută procent net), urmat de carduri de credit (32 la sută procent net) și de credite de consum garantate (22 la sută procent net).

Anexă

Sondajul este efectuat trimestrial de BNR în lunile ianuarie, aprilie, iulie și octombrie. Are la bază un chestionar (publicat în cadrul analizei din mai 2008) care este transmis primelor 10 bănci alese după cota de piață aferentă creditării companiilor și populației. Aceste instituții dețin aproximativ 80 la sută din creditarea acestor sectoare.

Chestionarul este structurat în două secțiuni, urmărind distinct caracteristicile creditului către (A) companii nefinanciare și (B) populație. Întrebările vizează opiniile băncilor privind evoluția:

- standardelor de creditare (normele interne de creditare sau criteriile ce ghidează politica de creditare a instituțiilor de credit);
- termenilor și condițiilor de creditare (obligațiile specifice agreate de creditor și debitor în contractul de credit încheiat, de ex.: rata dobânzii, colateralul, scadența etc.);
- riscurilor asociate creditării;
- cererii de creditare;
- altor detalii specifice creditării (așteptări privind prețul mediu pe metru pătrat al unei locuințe, ponderea serviciului datoriei în venitul populației, ponderea creditului în valoarea garanției ipotecare etc.).

Răspunsurile la întrebări sunt analizate din perspectiva procentului net (sold conjunctural).

În cazul întrebărilor care se referă la standardele de creditare, procentul net reprezintă diferența dintre procentul băncilor care au raportat înăsprirea standardelor și procentul băncilor care au raportat relaxarea acestora. Un procent net pozitiv semnalează că o proporție mai mare de bănci au înăspriț standardele de creditare, în timp ce un procent net negativ presupune că o proporție mai mare de bănci au relaxat standardele de creditare.

În cazul întrebărilor care se referă la cererea de credite, procentul net reprezintă diferența dintre procentul băncilor care au raportat creșterea cererii de credite și procentul băncilor care au raportat scăderea acestora. Un procent net pozitiv semnalează că o proporție mai mare de bănci a raportat creșterea cererii de credite, în timp ce un procent net negativ presupune că o proporție mai mare de bănci a raportat scăderea cererii de credite. Procentul net este calculat ținându-se cont de cota de piață a băncilor respondente. În mod similar sunt tratate răspunsurile și la celelalte întrebări, cu specificația că în notele graficelor sunt explicate valorile pozitive ale procentului net.

Opiniile acoperă evoluțiile din ultimele trei luni, iar așteptările se referă la următoarele trei luni.

